

Onderwerp

Statenmededeling monitoring en beleid edelherten buiten OVP

Kern mededeling:

Monitoring en beleid beheer edelherten buiten het Oostvaardersplassengebied.

Mededeling:

Begin april is door SBB vastgesteld dat er 4-5 edelherten liepen bij het bosgebied Spijk / Bremerberg. Daarnaast zijn overzwemmende edelherten in het randmeer waargenomen. Naar alle waarschijnlijkheid betreft het dieren die via het wildviaduct over de A28 de Veluwe hebben verlaten. Op basis van deze signalen heeft LTO een brandbrief geschreven naar het college van GS met betrekking tot de mogelijke gevolgen en het beheer hiervan.

Het is niet mogelijk om op basis van het beleid en het vigerende faunabeheerplan 2019-2023 een ontheffing of opdracht te verlenen voor beheer en schadebestrijding. Derhalve heeft GS advies gevraagd aan de Faunabeheereenheid Flevoland, Unit Faunafonds van BIJ12. Naar aanleiding van de adviezen van de Faunabeheereenheid en BIJ 12 en het extern verzoek van LTO heeft GS aan de landsadvocaat advies gevraagd inzake het juridisch kader.

Kern van de adviezen is dat als eerste monitoring van (dreiging van) schade aan land en bosbouw en verkeersincidenten plaats moet vinden alvorens tot een beleidskeuze te komen. Deze beleidskeuze betreft een 'nulstand' beheer of een beheer van een vaste populatie. Bij beheer van een vaste populatie wordt een doelstand voor bosgebieden vooraf bepaald. In bijlage 1 treft u de adviezen.

De beleidskeuze wordt door de faunabeheereenheid voorbereid en onderbouwd en nader uitgewerkt in het faunabeheerplan. Dit faunabeheerplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan GS. Zo heeft men dit eerder gedaan voor Damhart en Ree.

Tijdpad:

In vervolg op de adviezen wordt het volgende tijdpad gekozen:

2020-2021	Opstellen Plan van Aanpak
2020-2021	Verzamelen data schade en verkeersincidenten
2021-01	Start opdracht Faunabeheerplan Edelhert
2021-04	Concept plan
2021-05	Horen WBE
2021-06	Vaststellen plan bestuur FBE
2021-07	Goedkeuren plan GS
2021-08	Afhankelijk van inhoud faunabeheerplan wel/geen ontheffing of opdracht verlenen.

Nb. Eventuele versnelling in de planning hangt samen met het schadeverloop aan de land- en bosbouw en het risico op verkeersincidenten. De meest recente informatie is dat tot op heden zijn nog geen schade meldingen zijn ontvangen en dat op vrijdag 18 september een 3-jarige mannetje Edelhert op de Larserweg is aangereden. Van dit dier is een DNA-monster afgenomen.

Registratienummer

2673618

Datum

18 november 2020

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en

burgerleden

Naam Bijlage	eDocs nr:	Openbaar in de zin van de WOB
Adviezen inzake monitoring en beleid edelherten buiten OVP	opgenomen in deze mededeling	Ja

Bijlage 1: Kern adviezen inzake monitoring en beleid edelherten buiten OVP

Hieronder treft u de kern van de adviezen die GS heeft gekregen van achtereenvolgens de Faunabeheer eenheid, de Unit Faunafonds van BIJ 12 en van landsadvocaat Pels Rijcken:

Advies Faunabeheereenheid:

1. Laat DNA-onderzoek uitvoeren om de herkomst van de edelherten vast te stellen.
2. Wijs een woordvoerder aan om direct en transparant te kunnen reageren op vragen uit de pers.
3. Als het uit OVP ontsnapte dieren zijn, dan is de keuze een aanwijzing in te zetten. Mocht vastgesteld worden dat de edelherten van de Veluwe komen, dan hebben ze de status van beschermde inheemse diersoort. Enige vorm van beheer is niet mogelijk tot dat de provincie een beleidskeuze heeft gemaakt, een gedegen Faunabeheerplan 'Edelherten buiten OVP' is vastgesteld en goedgekeurd én een ontheffing of opdracht is verleend.
4. Doe onderzoek naar de gewenste populatieomvang.
5. Doe onderzoek naar de kwaliteit van de leefgebieden.
6. Neem bij het bepalen van de draagkracht ook andere soorten (ree en damhert) mee.
7. Zoek financiële middelen.
8. Monitor de populatie.
9. Onderzoek tevens het trekgedrag.

Analyse/Advies Unit Faunafonds BIJ 12 luidt:

BIJ 12 merkt op dat met de huidige beleidsregels zij slechts een gedeelte van de werkelijke schade, die zal gaan ontstaan bij de toename van de edelhertenstand in Flevoland, kan vergoeden. De te verwachten indirecte schade, die naar verwachting bij akkerbouwgewassen relatief hoog zal zijn, kan namelijk conform de huidige beleidsregels niet worden vergoed.

Opties met betrekking tot het beheer betreffen:

- a. 'Nulstand' beheer
- b. Beheer van een vaste populatie. Waarbij de doelstand voor de bosgebieden vooraf wordt vastgelegd.

Ad.a Nulstandbeheer.

Dit is geen concrete vorm van beheer en kent geen status. Met nulstandbeheer wordt bedoeld dat ontheffing wordt verleend om alle aanwezige dieren te doden. De motivatie die aan de ontheffing ten grondslag moet komen te liggen zal aannemelijk moeten maken dat al een gering aantal aanwezige dieren belangrijke schade in de landbouw kan veroorzaken. In het gebied zelf is hierover geen schadehistorie beschikbaar, er zal dus moeten worden gerefereerd aan vergelijkbare situaties en gebieden elders. In Europa zijn geen vergelijkbare leefgebieden van edelherten.

Dit kan mogelijk in conflict komen met de uitgangspunten van de Wet Natuurbescherming. Als beschermde inheemse diersoorten een nieuw gebied bevolken, genieten zij een beschermde status, waardoor een ontheffing voor afschot pas kan plaatsvinden als blijkt dat economische belangen worden geschaad.

Ad.b Beheer van een vaste populatie.

Bij het getalsmatig beheer zoals dit op de Veluwe plaatsvindt, wordt een doelstand vastgelegd op basis van een draagkrachtberekening. Deze methode heeft voornamelijk betrekking op een groot bos- en natuurgebied met hier en daar enkele landbouwenclaves en agrarische randgebieden. In totaal meer dan 90.000 ha groot. Voor Flevoland geldt ook een oppervlakte van 90.000 hectare maar

dan bestaande uit landbouwareaal. Dus een geheel andere situatie, waarbij vooral de mogelijke schadelijke effecten in de landbouw en de verkeersveiligheid de draagkracht moet gaan bepalen.

Indien gekozen wordt voor deze optie zal door de Faunabeheereenheid een beheerplan en af-schot-plan moeten worden opgesteld, waarbij rekening gehouden zal moeten worden met het handhaven van een minimaal levensvatbare populatie (50-100 dieren) met een risicoanalyse met betrekking tot schade aan landbouw en de verkeersveiligheid.'

Analyse en advies landsadvocaat Pels Rijcken

In navolging van beide adviezen van de Fauna beheer eenheid en de Unit Faunafonds van BIJ 12 is er bij landsadvocaat Pels Rijcken juridisch advies gevraagd.

1. Een nulstandbeleid is onder de huidige omstandigheden prematuur.
2. Schade moet goed onderbouwd en alternatieven moeten worden onderzocht:
  - a. er zijn nog geen schadegevallen bekend;
  - b. er is niet aangetoond dat het optreden van schade op dit moment waarschijnlijk is (concreet dreigt);
  - c. er is niet onderzocht of het plaatsen van een hek om de natuurgebieden Spijk-Bremerberg en het Harderbos een bevredigende oplossing is om de schade te voorkomen.
3. Bovendien is het voor een opdracht tot afschot (en ook voor het verlenen van een ontheffing daartoe), volgens het eigen provinciale beleid, vereist dat het Faunabeheerplan in dat afschot voorziet. Dat doet het Faunabeheerplan nu nog niet.
4. Het verlenen van een opdracht tot afschot is op een later moment mogelijk, wanneer kan worden aangetoond dat de edelherten schade veroorzaken of zorgen voor een concrete dreiging op schade. GS kunnen zich voorbereiden op het verlenen van een opdracht door:
  - a. te onderzoeken of met het huidige aantal edelherten al sprake is van concrete dreiging op schade;
  - b. de edelherten in Spijk-Bremerberg en het Harderbos te monitoren, zodat inzicht wordt verkregen in de aantalsontwikkeling en (concrete dreiging op) schade;
  - c. het Faunabeheerplan aan te (laten) passen, zodat een toekomstige opdracht kan worden verleend overeenkomstig het beleid;
  - d. te onderzoeken of het plaatsen van een raster om de natuurgebieden niet een alternatieve oplossing is.